

Kokkuvõtte teemal: Mesilaste haiguste kontroll.

**Aeg ja koht: Sügisene vabariiklik mesinike teabepäev Jänedal
26.11.2011.a.**

Lektor: Arvi Raie, lektorileping PR-8-1.3-5

1. Põhieesmärgid mesilaste haiguste seire parandamiseks.

Põhieesmärk on suunata järelevalvet talvitunud **mesilasperede suremuse ja nõrgenemise** suuruse ja põhjuste kindlaksmääramisele. Mesilasperede Kollapsi Sündroom.

Teatamiskohustuslike mesilaste haiguste seire (**AHM**, väike tarumardikas, Lest liigist Tropilaelaps).

Registreerimiskohustuslikud mesilaste haigused (EHM, **varroatoos**, akarapidoos, **nosematoos**)

Viirushaigused (kotthae, kroonilise paralüüsi viirus (CPV) ja **seenhaigused** (lubihae ja kivihae)

Oluliseks abiks oleks seireproovide kogumisel, laboratooriumisse saatmisel kaasata kohalikke teadlikumaid mesinikke (usaldusmesinikud), keda oleks võimalik kaasata:

- Tõrjemeetmete rakendamisele
- Mesinike nõustamisele
- Järelevalve rakendamine ja kontrolli
- Saada neilt tagasidet mesilasperede tervishoiualase olukorra hindamise kohta

Haiguste puhkemisel on oluline teha täielik epidemioloogiline uurimine koos põhjaliku analüüsiga, pöörates tähelepanu haigustekitajate leviku teede ja haiguse levimusele Eesti mesilates.

Uurimistulemuste töötlemine ja edastamine (tagasiside mesinikele ja aruandlus VTA, OIE, EK, EFSA) peab toimuma vastavalt kokkulepitud tingimustele ja võimalikult operatiivselt.

Koolitusele kesktasemel epidemioloogia seiresüsteemide alal peab olema haaratud kõiki maakondi ja hõlmama eelkõige veterinaarsüsteemi puudutavaid instantse, nagu loomatervishoiualased spetsialistid aga ka mesilaste haigustega tegelevaid spetsialiste. Kohapealsel tasandil tuleb suurendada koolitust mesilaste tootmise ja haiguste alal eelkõige valdade volitatud loomaarste ja mesinikke. Sellel eesmärgil tuleb läbi viia:

- 1) mesilaste haiguste alaseid teabepäevi
- 2) haiguste alaseid koolitusi koos praktiliste õppustega (proovivõtmised, kliinilised diagnoosimise operatiivsed võimalused AHM ja EHM suhtes jne.)
- 3) korralda mesilaste haiguste tõrjealased tegevuskavade ja situatsioonplaanide praktilised õppused.

Järelevalve tulemuste edastamine:

- 1) Sisemine teabevahetus mesinike ja vet. järelevalve osas
- 2) Mesinike teavitamine seiretulemustest (teabepäevad, koolitused ja www.mesindusprogramm.eu)
- 3) Mesinike veebilehed www.mesindus.ee ja www.mesindusprogramm.eu
- 4) Mesinike ajakiri Mesinik
- 5) Infolihed ja teabematerjalid

2 Mesilaste haiguste seireplaanid 2012.a.

Jätkata kevadist tarulangetise seiret.

AHM seire meeproovidest.

AHM seire haudmeproovidest- diagnostiline seire.

Mesilasperede hukkumiste ja nõrgenemise põhjuste selgitamine ja andmete kogumine kevadel

CCS ja mürgistuste juhtumite registreerimine

Mesilasperede kadude hindamise seire

3 Mesilate registreerimine.

Mesilaid sai PRIA-s registreerida juba alates 2003.a. Registreerimisele kuulusid loomakasvatushoonete ja -rajatiste ning loomade pidamiseks piiritletud aladena mesilaste ja mesindussaadustega turustamise eesmärgil tegelevad mesilad.

2009.a. valminud eelnõud arutati mesinike ning Veterinaar- ja Toiduameti (VTA) spetsialistidega, mille tulemusel tehti täiendusi ja viidi sisse kohustus registreerida mesindusega nii omatarbeks kui turustamise eesmärgil tegelevad mesilad, sõltumata perede arvust. Registreeritud mesilale omistatakse registreerimisnumber (näiteks EE1234).

Kõigi mesilate registreerimise kohustus on tingitud vajadusest luua täielik mesilate andmekogu eesmärgiga tõhustada järelevalvet mesilastaudi tõrjel ja kaitsta mesilasi taimekaitsevahendite kasutamisest lähtuvate ohtude eest.

Täpne mesila asukoht ning mesiniku sidevahendite andmed registris võimaldavad mesilastaudi alast seiret ja on vajalik järelevalvetegevuse koordineerimisel taudide (AHM, väike tarumardikas, tropilaelaps, noseematoos jm) levimise puhul. VTA järelevalveametnikud kontrollivad regulaarselt mesindusega turustamise eesmärgil tegutsevaid mesilaid. Oma tarbeks mesilastepidajaid kontrollitakse, kui on põhjust kahtlustada mesilastaudi levikut vastavas piirkonnas. Kõik PRIA põllumajandusloomade registrisse kandmata mesilad tuleb registreerida hiljemalt 1. maiks 2010. Mesilad registreeritakse samuti nagu teised ehitised, kuid taotlusvormile tehakse lisaks märge mesilaste pidamise kohta ning märgitakse perede arv. Mesila omanik peab olema eelnevalt ka mesila pidajana registrisse kantud. Varem registrisse kantud mesilate kohta, mille andmetes puudub perede arv, tuleb see esitada hiljemalt 1. maiks 2010.

Mesila andmeid uuendatakse registreeritud mesilasperede arvu osas kord aastas. Iga aasta 15. maiks tuleb teatada registrile mesilasperede arv 1. mai seisuga.

Mesila registreerimiseks PRIA-s on vajalik [taotlus loomapidaja andmete registrisse kandmiseks](#). Taotlus ehitise registreerimiseks tuleb esitada PRIA maakondlikus teenindusbüroos. Mesiniku juhatuse järgi märgitakse **mesila asukoht**, milleks märgitakse täpsed geograafilised koordinaadid. Mesilale omistatakse PRIA poolt registreerimisnumber (näiteks EE1234). Lähestikku asetsevad mesilad võib registreerida ühe mesilana (otsustab VTA). Kui registreeritud mesilas mesilaste pidamine lõpetatakse või muud registrisse kantud andmed muutuvad, tuleb mesinikul esitada sellekohased andmed **7 tööpäeva** jooksul muudatusest arvates.

4 Meetmed mesilastaudi kahtluse korral

Mesilastaudi kahtluse korral tuleb haiguse kliiniliseks diagnoosimiseks, proovide võtmiseks, epidemioloogiliseks uurimiseks ja haiguse leviku vältimiseks vajalike

abinõude rakendamiseks **viivitamatult** kohale kutsuda piirkonda teenindav **volitatud veterinaararst või järelevalveametnik**. LTTS §35 lg2.

Tauditõrje abinõud mesilastaudide puhkemise korral oleks järgmised:

- Bioohutusmeetmete rakendamine
- Kitsendustega territooriumi tähistamine, mesilasperede üle arvestuse pidamine
- Nakkuse edasikandvate seadmete, esemete või materjali käitlemine ja vedu nakkuse levikut tõkestaval viisil

Ravimi arvestus mesilas.

Mesinik peab pidama arvestust mesilasperede ravimiste kohta. Arvestust võib pidada paberil, märkmikus või elektrooniliselt, veterinaararstilt saadud kirjalike selgituste ja retseptide kogumine kausta. Keeluaja kehtivuse ajal mesilaspere müügi korral edastab mesinik keeluajaga seonduvad andmed uuele mesinikule. Mesinik esitab Veterinaar- ja Toiduametile andmed ravimite ja ravimsöötade kasutamise kohta viimase nõudmisel.